

AVSNITT 1: NAMNET PÅ ÄMNET/BLANDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET**1.1 Produktbeteckning**

Ämnets namn:	Kvarts
Synonymer:	Kvartssand, Kristallin kvartssand, Kiseldioxid, Kvartssand, Kvartsit
Kemisk namn och formel:	Kiseldioxid - SiO ₂
Handelsnamn:	Kvarts
CAS:	14808-60-7
EINECS:	238-878-4
Molekylvikt:	60,08 g/mol
REACH registreringsnummer:	Undantaget i enlighet med bilaga V.7

1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från

Huvudapplikationer (ofullständig förteckning): färg, keramik, glasfiber, lim, plast, gummitättningsmedel, specialbetong, tillverkning av kisel, ferrokisel och järnoxidpellets. Tillsats i produktion av cement och betong. Flussmaterial.

Användningar som det avråds från: Ingen användning som beskrivs i avsnitt 1.2. är olämplig.

Företagsnamn:	SMA Mineral Oy
Adress:	Selleenkatu 281 FI-95450 Tornio
Telefonnummer:	+358 40 712 2360
E-postadress till behörig person som är ansvarig för SDS:	sds@smamineral.com

1.3 Närmare upplysningar om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad**1.4 Telefonnummer för nödsituationer**

Europeiska telefonnummer vid nödfall:	112
Giftinformationscentralen (ej akut):	
Sverige:	+46 10 456 6700
Finland:	+358 9 4711

AVSNITT 2: FARLIGA EGENSKAPER**2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen**

Klassificering enligt Förordning (EG) 1272/2008:

Ingen klassifikation

Denna produkt innehåller mindre än 1% kvarts (respirabel). Denna produkt möter inte kriterierna för klassifikation som farlig enligt definitionen i förordning (EG) 1272/2008 och direktiv 67/548/EEG. Beroende på hanterings- och användningssätt (t.ex. malning, torkning) kan luftburen respirabel kristallin kvarts genereras. Längre och/eller massiv inandning av findamm från respirabel kristallin kvarts kan orsaka lungfibros, vanligen omnämnd som silikos. Huvudsymptom på silikos är hosta och andfåddhet. Yrkesmässig exponering för findamm från respirabel kristallin kvarts skall övervakas och kontrolleras.

Denna produkt skall hanteras varsamt för att undvika dammgenerering.

2.2 Märkningsuppgifter

Märkning enligt Förordning EG 1272/2008:

Ingen klassifikation

2.3 Andra faror

Denna produkt är ett organiskt ämne och uppfyller inte kriterierna för PBT eller vPvB i enlighet med bilaga XIII i REACH.

Ingen annan risk identifierad.

AVSNITT 3: SAMMANSÄTTNING/INFORMATION OM BESTÅNDSDELAR

3.1 Huvudsaklig beståndsdel

Namn:	Kvarts
Andel:	SiO ₂ 91-96%
CAS:	14808-60-7
EINECS:	238-878-4

3.2 Orenheter

Ingen.

AVSNITT 4: ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen

Vid ögonkontakt:

Skölj med rikliga mängder vatten och sök läkare om irritation kvarstår.

Efter inandning:

Den exponerade personen rekommenderas flyttas från området ut i friska luften.

4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda

Inga akuta eller fördröjda symtom eller effekter är observerade.

4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs

Inga särskilda åtgärder krävs.

AVSNITT 5: BRANDBEKÄMPNINGÅTGÄRDER

5.1 Släckmedel

5.1.1 Lämpligt släckningsmedel

Inget särskilt släckningsmedel behövs.

5.1.2 Olämpligt släckningsmedel

Ingen begränsning av vilka släckningsmedel som får användas.

5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra

Icke brännbar. Ingen farlig termisk nedbrytning.

5.3 Råd till brandbekämpningspersonal

Inget särskilt brandbekämpningsskydd krävs.

AVSNITT 6: ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP**6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer**

Undvik luftburen dammgenerering, använd personlig andningsskyddsutrustning i enlighet med nationell lagstiftning, se EN 143: 2000.

6.2 Miljöskyddsåtgärder

Inga särskilda krav.

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering

Undvik torrsopning och använd rengöringssystem som rengör med vatten eller vakuum (med högeffektivt luftpartikelfilter) för att undvika luftburen dammgenerering. Använd personlig skyddsutrustning i enlighet med nationell lagstiftning.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt

Se avsnitt 8 och 13.

AVSNITT 7: HANTERING OCH LAGRING**7.1 Försiktighetsmått för säker hantering****7.1.1 Skyddsåtgärder**

Undvik luftburen dammgenerering. Sörj för lämplig utgående ventilation på platser där luftburet damm genereras. Andra lämpliga åtgärder kan innefatta inneslutning, isolering, vattenskydd, andningsskyddsutrustning. Hantera förpackade produkter varsamt för att förebygga att förpackningen öppnas av misstag. Om du behöver råd om säkra hanteringstekniker, kontakta din leverantör eller se Vägledning till god praxis som hänvisas till i avsnitt 16.

7.1.2 Råd om allmän arbetsplatshygien

Ät inte, drick inte och rök inte när du använder produkten. Tvätta händerna grundligt efter hantering. Avlägsna nedsmutsade kläder och skyddsutrustning innan man kommer till ett område där måltider intas.

Duscha och byt kläder när arbetsskiftet är slut.

7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet**7.2.1 Tekniska åtgärder/försiktighetsåtgärder**

Minimera luftburen dammgenerering och förhindra vindspridning under lastning och lossning. Håll behållare stängda och lagra förpackade produkter på så sätt att oavsiktligt öppnande förhindras.

7.3 Specifik slutanvändning

Om du behöver råd om särskild användning, kontakta din leverantör eller se Vägledning till god praxis som hänvisas till i avsnitt 16.

AVSNITT 8: BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN/PERSONLIGT SKYDD**8.1 Kontrollparametrar**

Följ gränsvärdena för exponering på arbetsplatsen för alla typer av luftburet damm (t.ex. totaldamm, respirabelt findamm, findamm från respirabel kristallin kvarts).

Gränsvärdet för exponering på arbetsplatser gällande findamm från respirabel kristallin kvarts är 0,1 mg/m³ i Sverige, mätt som en genomsnittlig tidsvägd exponering av åtta timmar. För motsvarande gränser i andra länder, kontakta en utbildad yrkeshygieniker eller den lokala tillsynsmyndigheten.

Nationel OELS (2014) 8h mg/m³ TWA (på engelska):

	(inert) dust INHALABLE	(inert) dust RESPIRABLE	Quartz	Cristobalite	Tridymite	Diatomaceous earth	Amorphous silica	Fused silica	Kaolin	Mica	Talc
Finland	/		0.05	0.05	0.05	5					5
Sweden		5	0.1	0.05	0.05						1

Auktoritet och OEL namn (på engelska)

Country	Adopterad av/Law denomination	OEL Name (if specific)
Finland	National Board of Labour Protection	Occupational Exposure Standard
Sweden	National Board of Occupational Safety and Health	Yrkeshygieniska Gränsvärden

 Källa : IMA-Europe. Date : Oktober 2014, uppdaterad version tillgänglig på <http://www.crystallinesilica.eu/content/rcs-workplace-exposure-prevention>

8.2 Begränsning av exponeringen

8.2.1 Lämpliga tekniska kontrollåtgärder

Minimera luftburna dammgenerering. Använd processkåp, lokalt utgående ventilation eller andra tekniska kontrollåtgärder för att hålla luftburna nivåer under specificerade exponeringsgränser. Om användaraktiviteterna genererar damm, ångor eller dimma, använd ventilation för att hålla exponering av luftburna partiklar under exponeringsgränsen. Vidta organisatoriska åtgärder, t.ex. genom att isolera personal från dammiga områden. Ta av och tvätta förorenade kläder.

8.2.2 Individuella skyddsåtgärder, t.ex. personlig skyddsutrustning

Ögonskydd/ansiktsskydd

Använd skyddsglasögon med sidoskydd vid förhållanden då det finns en risk för penetrerande ögonskador.

Hudskydd

Inget specifikt krav. För händer, se nedan. Lämpligt skydd (t.ex. skyddskläder, skyddskräm) rekommenderas för arbetare som lider av dermatit eller känslig hud.

Handskydd

Lämpligt skydd (t.ex. handskar, skyddskräm) rekommenderas för arbetare som lider av dermatit eller känslig hud. Tvätta händerna vid slutet av varje arbetspass.

Andningsskydd

Vid fall av längre exponering för luftburna dammansamlingar, använd ett andningsskydd som överensstämmer med kraven i EU:s lagstiftning eller nationell lagstiftning.

Användning av halv eller hel ansiktsmask med filter mot partiklar i kategori 2 eller 3 (FP2 - FP3) rekommenderas. Se EN 143: 2000 - Andningsskydd. Partikelfilter.

8.2.3 Begränsning av miljöexponeringen

Undvik vindspridning.

AVSNITT 9: FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER**9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper**

Utseende:	Solitt
Färg:	Gråaktig/vit
Lukt:	Ingen lukt
Lukttröskel:	Inte tillämpbar
pH:	pH-värde 5-8 (400 g/l vatten vid 20 °C)
Smältpunkt/frys punkt:	> 1610 °C
Initial kokpunkt och kokpunktsintervall:	2230-2590 °C
Flampunkt:	Ej tillämpligt (fast med smältpunkt > 1610 °C)
Avdunstningshastighet:	Ej tillämpligt (fast med smältpunkt > 1610 °C)
Brandfarlighet (fast form, gas):	Ej brandfarligt (ej brännbart)
Explosionsgräns:	Ej explosivt (avsaknad av kemiska grupper som är förknippade med explosiva egenskaper)
Ångtryck:	Ej tillämpligt (fast med smältpunkt > 1610 °C)
Ångdensitet:	Inte tillämpbar
Relativ densitet:	2 – 3 g/cm ³
Kornform:	Kantig
Löslighet i vatten:	Försumbar
Lösningsbarhet i flourvätesyra:	Ja
Fördelningskoefficient:	(n-oktanol/vatten): Ej tillämpligt (oorganiskt ämne)
Självantändningstemperatur:	Ingen självupphettning under 400 °C (fast med smältpunkt > 1610 °C)
Sönderfallstemperatur:	ca 2000 °C
Viskositet:	Ej tillämpligt (fast med smältpunkt > 1610 °C)
Explosiva egenskaper:	Ej explosivt (avsaknad av kemiska grupper som är förknippade med explosiva egenskaper)
Oxiderande egenskaper:	Ej tillämpligt (ämnet kan inte reagera exotermiskt med ett brännbart material)

9.2 Annan information

Inte tillämpbar.

AVSNITT 10: STABILITET OCH REAKTIVITET**10.1 Reaktivitet**

Inert, ej reaktiv.

10.2 Kemisk stabilitet

Kemisk stabil.

10.3 Risken för farliga reaktioner

Inga farliga reaktioner.

10.4 Förhållanden som ska undvikas

Inte tillämplig.

10.5 Oförenliga material

Ingen särskild inkompatibilitet.

10.6 Farliga sönderdelningsprodukter

Inte tillämplig.

AVSNITT 11: TOXIKOLOGISK INFORMATION

11.1 Information om de toxikologiska effekterna

11.1.1 Akut toxicitet

Den akuta oral/dermal LD50-dosen för kvarts och kristobalit är högre än 2 000 mg/kg.

Akut giftig inandning

Det finns inga specifika akuta toxicitetsdata vid doser som möjliggör ett kategoriskt beslut om klassificering av akut toxicitet vid inhalation för någon form av kristallint kisel vid 100 %. Akut toxicitet vid inhalation förväntas inte baserat på jämförelse med en OECD-förenlig studie med ett ämne som innehåller 45 % kristobalit och inte ger någon indikering på dödlighet. Därför är ytterligare testning inte motiverad med hänsyn till djurskydd.

11.1.2 Frätande/irriterande på huden

Kvarts (grov sand och mald) är inte irriterande för huden (OECD TG 404).

11.1.3 Allvarlig ögonskada/ögonirritation

Kvarts (grov sand och mald) är inte irriterande för ögonen (OECD TG 405).

11.1.4 Luftvägs-/hudsensibilisering

Ingen evidens för hudsensibilisering i handboksuppgifterna.

11.1.5 Mutagenitet i könsceller

Kvarts har en genotoxisk och mutagen effekt huvudsakligen genom sina inflammatoriska effekter. Inandningsbart kvarts kunde inte orsaka ökade HPRT-mutationer i lungepitelceller från råttor in vitro.

11.1.6 Cancerogenitet

Ökad risk för lungcancer kan endast demonstreras under hög yrkesexponering för inandningsbart kristallint kisel. Den ökade risken för lungcancer begränsas till försökspersoner med silikos.

11.1.7 Reproduktionstoxicitet

Kisel är väsentligt för normala kroppsfunktioner och intas oralt via förtäring av livsmedel som naturligt innehåller kisel. En tidig engenerationsstudie på Wistar-råttor gav inga belägg för skadliga effekter vid långvarig matning med vatten med hög kiselhalt.

11.1.8 Specifik organotoxicitet – enstaka exponering

Tillgängliga studier; oklara.

11.1.9 Specifik organotoxicitet – upprepad exponering

Den här produkten klassificeras inte som STOT RE enligt kriterierna i förordning (EG) nr 1272/2008.

Längre och/eller massiv exponering för findamm från respirabel kristallin kvarts kan orsaka silikos, en nodulär pulmonell fibros orsakad av fina respirabla partiklar av kristallin kvarts i lungorna.

Det finns en samling av belägg för att ökad cancerrisk begränsas till personer som redan lider av silikos. Arbetarskydd mot silikos ska garanteras genom att respektera de befintliga lagstiftade gränsvärdena för exponering på arbetsplatsen och genom att implementera ytterligare riskhanteringsåtgärder vid behov (läs mer i avsnitt 16 nedan).

11.1.10 Fara vid aspiration

Ingen risk vid inandning uppvisades.

AVSNITT 12: EKOLOFISK INFORMATION**12.1 Toxicitet**

Inte tillämplig.

12.2 Persistens och nedbrytbarhet

Inte tillämplig.

12.3 Bioackumuleringsförmåga

Inte tillämplig.

12.4 Rörligheten i jord

Försumbar.

12.5 Resultat av PBT- och vPvB-bedömningen

Inte tillämplig.

12.6 Andra skadliga effekter

Inga specifika skadliga effekter kända.

AVSNITT 13: AVFALLSHATERING**13.1 Avfallsbehandlingsmetoder**

Om möjligt är återvinning att föredra framför deponering. Kan deponeras i enlighet med lokala förordningar.

Förpackning

Damm bildning från rester i förpackningar skall undvikas och lämpliga arbetarskydd säkerställas.

Lagra använda förpackningar i väl tillslutna behållare.

Återvinning och deponering av förpackningar skall utföras i enlighet med lokala förordningar.

Återanvändning av förpackningar rekommenderas inte. Återvinning och deponering av förpackningar skall utföras av ett auktoriserat avfallshanteringsföretag.

AVSNITT 14: TRANSPORTINFORMATION**14.1 YN-nummer**

Inte tillämplig.

14.2 Officiell transportbenämning

Inte tillämplig.

14.3 Faroklass för transport

ADR: Inte klassificerad
IMDG: Inte klassificerad
ICAO/IATA: Inte klassificerad
RID: Inte klassificerad

14.4 Förpackningsgrupp

Inte tillämplig.

14.5 Miljöfaror

Inte tillämplig.

14.6 Särskilda försiktighetsåtgärder

Ingen särskilda försiktighetsåtgärder.

14.7 Bulktransport enligt bilaga II till MARPOL 73/78 och IBC-kodeni

Inte tillämplig.

AVSNITT 15: GÄLLENDE FÖRESKRIFTER**15.1 Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö**Nationell lagstiftning/krav:

Personalen måste informeras om närvaron av kristallinkvarts och utbildas i korrekt användning och hantering av denna produkt såsom erfordras enligt tillämpliga föreskrifter.

Internationell lagstiftning/krav:**15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning**

Undantaget från Reach-registrering i enlighet med bilaga V.7. i Förordning (EG) nr 1907/2006.

AVSNITT 16: ANNAN INFORMATION

Uppgifterna baseras på våra senaste kunskaper, men utgör inte en garanti för några specifika produkttegenskaper och upprättar inte ett juridiskt giltigt avtal.

16.1 Förkortningar

LD50: Genomsnittlig dödlig dos
PBT: Persistent, bioackumulerande och giftigt ämne
STOT: Specifik organotocitet
vPvB: Mycket persistent och mycket bioackumulerande ämne
OEL: Exponeringsnivå på arbetsplatsen
SDS: Säkerhetsdatablad
TWA: time-weighted average
ADR: European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road
IMDG: International Maritime Dangerous Goods Code
RID: Regulations concerning the international railway transport of dangerous goods
ICAO: international civil aviation organization
IATA: international air transport association

16.2 Relevanta H-fraser

Inte tillämplig.

16.3 Övrig relevant information

År 1997 kom det internationella centret för cancerforskning, IARC (International Agency for Research on Cancer), fram till att kristallinkvarts som inandas från yrkeskällor kan orsaka lungcancer hos människor. Man påpekar dock att carcinogenitet inte upptäcktes i alla industriella förhållanden eller alla typer av kristallinkvarts. (IARC-monografier över utvärderingen av carcinogena risker av kemikalier för människor, kvarts, kvartsdamm och organiska fibrer, 1997, nr. 68, IARC, Lyon, Frankrike.)

I Monographs 100-serien 2009 bekräftade IARC sin klassificering av kristallint kiseldamm i form av kvarts och kristobalit (IARC Monographs, Volume 100C, 2012).

I juni 2003 kom den vetenskapliga kommittén för yrkeshygieniska gränsvärden i EU, SCOEL (the EU Scientific Committee on Occupational Exposure Limits), fram till att huvudeffekten hos människor vid inandning av findamm från respirabel kristallinkvarts är silikos. "Det finns tillräcklig information för att dra slutsatsen att den relativa risken för lungcancer ökar hos personer med silikos (och, synbarligen, inte hos anställda utan silikos som exponeras för kvartsdamm i stenbrott eller i den kemiska industrin). Om man därför förhindrar uppkomst av silikos minskas även cancerrisken..." (SCOEL SUM Doc 94-final, juni 2003).

En multisektoral överenskommelse om god hantering och säker användning av kristallin kvarts och produkter som innehåller detsamma, för att skydda arbetstagares hälsa undertecknades den 25 april 2006. Denna autonoma överenskommelse som får EU-kommissionens finansiella stöd baseras på en Vägledning till god praxis. Kraven i överenskommelsen trädde i kraft den 25 oktober 2006, och överenskommelsen publicerades i Europeiska unionens officiella tidning (2006/C 279/02). Texten till överenskommelsen och dess bilagor, inklusive Vägledning till god praxis, finns tillgänglig på <http://www.nepsi.eu> och ger användbar information och vägledning om hantering av produkter innehållande respirabel kristallinkvarts. Litteraturreferenser är tillgängliga efter förfrågan från EUROSIL, the European Association of Industrial Silica Producers.

16.4 Revision

September 2018 (Version 4.1/SE)

Uppdaterat stil

Avsnitt 8.1: Tilläg av OEL (Sverige, Finland)

September 2017 (Version 4.1/SE):

Avsnitt 1.3: E-postadressen ändrats för de ansvariga person och borttaget faxnummer

Avsnitt 1.4: Tillagd telefonnummer för nödsituationer i Sverige

Avsnitt 16.3: Tillagd TWA, ADR, IMDG, ICAO, IATA RID

Tillagd "avsnitt" till rubrik-stil, Förändrat "Header"-stil och tillagd "frivilligt"

Borttaget "SLUT PÅ SÄKERHETS DATABLADET", sida x/y räcker

Dementi

Det här säkerhetsdatabladet (SDS) baseras på bestämmelserna i Reach-förordningen (1907/2006/EG, artikel 31 och bilaga II) enligt ändring. Innehållet är avsett som en riktlinje för korrekt säker hantering av materialet. Mottagarna av detta SDS ansvarar för att information läses igenom ordentligt och förstås av alla som använder, hanterar, bortskaffar eller på något sätt kommer i kontakt med produkten. Informationen och anvisningarna i detta SDS baseras på aktuella vetenskapliga och tekniska kunskaper vid publiceringstillfället. Det ska inte utgöra någon garanti om teknisk prestanda eller lämplighet för vissa användningar och etablerar inte något juridiskt giltigt avtal. Den här versionen av SDS ersätter alla tidigare versioner.